

Universitetet
i Stavanger

NORSK HOTELLHØGSKOLE
BACHELOROPPGAVE

STUDIUM: Reiselivsledelse BRLBAO- 1 21H

OPPGAVEN ER SKREVET INNEN FØLGENDE

FAGOMRÅDE:

Reiselivsledelse

ER OPPGAVEN KONFIDENSIELL?

(**NB!** Bruk rødt skjema ved konfidensiell oppgave)

TITTEL:

Dyr i reiselivet: Negative og positive aspekter.

ENGELSK TITTEL:

Animals in the travelife: Negative and positive aspects.

FORFATTER(E)(**NB!** maks tre studenter pr oppgave):

VEILEDER:

Leif Selstad

Kandidatnummer:

5556

.....

.....

.....

Studentnummer:

251997

.....

.....

.....

Navn:

Isak Braut Øvrebø

.....

.....

.....

DYR I REISELIVET: NEGATIVE OG POSITIVE ASPEKTER

Universitetet i Stavanger

20 Studiepoeng

Norsk Hotellhøgskole

Reiselivsledelse

Mai 2022

Isak Braut Øvrebø

Jeg vil takke Universitet i Stavanger for muligheten til å skrive denne bacheloroppgaven og er evig takknemlig for at jeg får gjøre dette. Jeg vil også takke Leif Selstad for veiledningen for oppgaven. Jeg vil også takke Sandra Stensland for inspirasjon for hva jeg skal skrive om og for motivasjon for å fullføre oppgaven. Problemstillingen jeg har satt meg for denne oppgaven kommer fra en stor kjærlighet for dyr og bra liv for alt og alle, jeg vil meddele at jeg har stor sympati for dyrene i fangenskap for at de skal ha et trygt og godt liv i mange tiår fremover.

Sammendrag

Denne oppgaven omhandler dyr i turismen og dyrevern. Jeg har skrevet denne oppgaven i form av en empirisk oppgave hvor jeg fant litteratur for temaet jeg skulle skrive om for å finne informasjon. Dette ble gjort for å sette lys på dyr i reiselivet og for å gi perspektiv til alle leserne slik at man kan være observant på problemene som dyr i reiselivet kanskje har eller kan lage. Jeg har funnet frem til gode konklusjoner om det er bra eller dårlig med dyr i reiselivet og de forskjellige aspektene som det innebærer. Oppgaven er veldig interessant om man har en kjærlighet for dyr som jeg har og jeg håper det inkluderer deg.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	iv
Innledning	2
Teori	3
Metode	5
Resultat	6
Diskusjon og konklusjon	9
Litteraturliste	11

Innledning

Denne oppgaven skal utforske de negative og de positive aspektene ved å ha dyr i bruk for reiselivet, hvor det skal være hovedfokus på hvordan dyr blir brukt som underholdning for turister og hvordan vi kan redusere misbruk av dyr.

Det er noen spørsmål som skal bli satt i lys og drøftet over som skal gi en god oversikt om hvordan det er for dyr i henhold til reiselivet nå, og hvordan vi kan gjøre gode forandringer for at dyrene skal ha et bedre liv.

Problemstillingen starter med faktumet at dyr i turisme er veldig vanlig og de blir kanskje ikke alltid behandlet med rettferdighet, dermed er det viktig å punktere at denne oppgaven skal reflektere over mye av det som skjer med forskjellige dyr i kontekst av reiselivet som underholdning for turister.

Er dyr i møte med turismen skadelig, eller kan det ha positive aspekter? Hva skiller god og dårlig turisme som inkluderer dyr? Hva skiller godt og dårlig dyrelivs – turisme.

Dette temaet er viktig for å finne ut hva fremtiden kommer til å være for dyr i reiselivet og for å finne ut vinklingen som må bli gjort for å ha en frisk og innholdsrik fremtid for dyr i verdensomfang. Temaet er viktig for fremtidige generasjoner slik at folk kan vite hva de skal gjøre og tenke på for at dyr skal bli minst mulig utnyttet av mennesker i forhold til turisme.

Jeg skal innom dyrenes rettigheter altså dyrevelferd som jeg synes er viktig å få delt inn i oppgaven siden det er nettopp det vi snakker om. Siden det er et så vidt spredt tema så gjør jeg temaet litt mindre med å inkludere spesifikke arter av dyr som hvaler, tigre og bjørner, da får jeg tatt inn dyr som kommer fra forskjellige deler av verden og kommer fra forskjellige miljøer og klimaer.

Hvordan dyr blir behandlet annerledes mellom sted til sted blir også tatt opp i denne oppgaven.

Teori

Mye av forskningen som har blitt gjort innenfor dette temaet er bra fordi det reflekterer godt over hva som er galt og hva som appellerer for turister når det kommer til dyr i både naturlige og unaturlige omgivelser. Dermed er det slik at jeg vil gjøre min egen forskning om temaet for å reflektere enda grundigere om spesifikke dyreslag slik at jeg kan få en bedre oppfatning av hva som skjer i behandlingen av dyr.

Dyrevelferd er et veldig viktig tema og det blir tatt opp ofte i media. Dyrevelferd består av veldig grunnleggende ting som skal få dyr til å ha det bra både fysisk og psykisk både i naturlige omstendigheter og i fangenskap. Jeg skal ta med en del av det som Dyrebeskyttelsen Norge har skrevet om dyrevelferd siden de har en veldig god oversikt om hva som trengs for at dyr skal ha det bra i alle deler av verden.

Det som er det viktigste aspektet med denne oppgaven er å dra dyrevelferd inn i hvordan dyr har en rolle i reiselivet, og hvordan de passer inn i hvordan turister opplever dyr i dyrehager og safari osv. Dermed kommer det eksempler i fra dyrehager i forskjellige land i verden og akvarier som har ansvar for at dyrene de har blir behandlet rettferdig og med god velferd.

Dyrevelferd handler om flere ting i betraktning.

- Det dyrevelferd handler om er at alle dyr skal ha tilgang på mat og drikke slik at de ikke sulter eller tørster seg i hel. (Dyrebeskyttelsen Norge, 2022)
- At de lever i et godt og trivelig miljø som er tilpasset til behovene til dyrene. (Dyrebeskyttelsen Norge, 2022)
- Alle dyr skal være uten sykdom og skader og dersom de blir utsatt for skade eller sykdom at de får behandling med en gang. (Dyrebeskyttelsen Norge, 2022)
- Dyr skal også ha et liv uten noen form for psykisk pine. (Dyrebeskyttelsen Norge, 2022)
- De skal også ha friheten til å gjøre det de ville gjort naturlig, altså en frihet for dyr å gjøre hva de føler er naturlig å gjøre. (Dyrebeskyttelsen Norge, 2022)

Det er blitt gjort mye forskning på dyrevern og hvordan dyr blir behandlet i flere forskjellige deler av verden, og mye av det er i god nytte i skriveingen og datainnsamlingen jeg har gjort for oppgaven.

En av artiklene jeg fant som omhandlet sumatratigre går i mye detaljer om hvordan de bor og hvordan habitatet deres ble ødelagt på grunnlag av å produsere og høste forskjellige materialer i fra deres naturlige levested, som har redusert sumatratigre sin levestandard og gjort dem utrydningstruet til det punktet hvor det blir vanskelig å holde arten i live og avle slik at arten kan leve videre. Dette har blitt omtalt mye i media og har derfor blitt skrevet mye om. (Sunarto et al., 2012,s.1)

Det er mye god informasjon om hvordan hvaler har en rolle i akvarier og hvalsafari rundt omkring i verden gjennom (Markwell et al., 2022,). Denne boken gir tilgang til mye informasjon som har vært viktig for denne oppgaven. Dette har gitt god forståelse på hvordan hvaler blir brukt som underholdning og hvordan det blir opplevet for hvalene selv og hvordan det omhandler økoturisme. Mye av hvaler i turisme bryter deler av dyrevelferden og mener da at dette er en veldig negativ ting.

Analysen min av denne artikkelen har vært å få en god forståelse på hvordan og hvorfor det har blitt så dårlig oppfølging på tigrene på Sundaøyene før i moderne tid, og har gitt meg en god forståelse på hvorfor det skjedde. Mye av forskningen på tigrene på disse øyene er veldig godt omhandlet og forklarer godt hvorfor disse dyrene har hatt det vanskelig å adaptere til nye miljøer og endt opp med å enten bli utryddet eller utrydningstruet.

Informasjonen i oppgaven som omhandler bjørner kommer fra boken (Gale & Hill, 2009, s 109-112). Denne boken har masse god informasjon som er viktig å ta med i denne oppgaven siden det omhandler den største bjørn habitatet i verden altså Alaska og hvordan bjørnene der blir behandlet i forhold til turisme.

Metode

I denne oppgaven blir det brukt kvalitativ metode med kildestudier.

Kvalitativ metode er en forskningsmetode hvor data som blir funnet blir vurdert om det passer god til emne og etter det blir sammenlignet med hverandre og kryssset over sammen for å sammenligne gode og dårlige sider ved alle emnene som er diskutert. På denne måten får man et helhetlig bilde over hva man skriver og har dermed en bedre oversikt over alle delene av datainnsamlingen.

Min metode for å samle data for denne oppgaven er rett og slett å søke etter litteratur på nettet og biblioteket som omhandler naturen og dyr i forhold til reiselivet. Det er veldig mye informasjon om dette nesten overalt så jeg begrenset det til spesifikke dyr som da ble hvaler/delfiner, tigre og bjørner.

Jeg fant også litteratur som omhandler bærekraftig dyreutvikling i reiselivet siden det er viktig for fremtiden av dyr i verden. Jeg har gjort datainnsamling gjennom flere forskjellige nettsider som har forklart og beskrevet utviklingen av dyrelivet til forskjellige dyrearter som jeg skal omhandle oppgaven om. Det er veldig mye nyttig informasjon å finne på nettet når det kommer til dyrevelferd siden det er veldig mange mennesker i verden som er opptatt av et bra dyrevern spesielt nå i moderne tider.

Jeg har brukt mye tid til å få en forståelse på hvordan dyr har blitt innhentet i konteksten av reiselivet, dermed er det lett å se både negative og positive sider ved reiselivet og dyrelivet sammen.

Resultat

Det som jeg finner mest interessant og overraskende med min datainnsamling er hvordan dyr blir behandlet i forskjellige deler av verden og hvordan man kan sammenligne behandlingen mellom forskjellige land. Et eksempel på dette er hvordan i Indonesia kan man få fengselsstraff dersom man blir tatt i å jakte på sumatratigre, som er en form for jaktturisme som blir sitt veldig ned på, det driver flere typer dyrearter til utrydningstruing. (Knutsen, 2021)

På grunn av produksjon av palmeolje har habitatet til sumatratigre blitt redusert kraftig, og nå er arten veldig utrydningstruet på grunn av det og at de har blitt brukt for turisme i dyrehager i flere år hvor de ikke har hatt de levekårene de burde ha. (Sunarto et al., 2012,s.1) Før var det folk som jaktet på tigrene på Sundaøyene som medførte til at artene på disse øyene har endt opp med å bli enten utryddet eller utrydningstruet. Dermed har turisme vært en del av grunnen til utrydningen av disse tigerartene, og det er veldig uheldig. (Sunarto et al., 2012,s.1)

Man kan tenke seg fram til forskjellige grunner til at det er både negative og positive sider ved å ha dyr i reiselivet, for det første så gir det bærekraftig økning for lokale populasjoner med at folk er generelt sett veldig interessert i dyr og synes de er til god underholdning, det er en positiv ting at man kan gi flere folk jobber innenfor reiselivet gjennom dyrehager akvarium og andre organisasjoner og bransjer som har dyr som en del av virksomheten sin.

Det er også positivt at det finnes flere forskjellige dyr som blir tatt vare på siden de har blitt reddet fra naturen, kanskje dyrene har havnet i ulykker som får dem til å ikke klare å leve uten hjelp lenger, at de er utrydningstruet eller at de har en eller annen grunn til at de ikke lenger klarer å være uten oppsyn.

Mennesker er med på å holde liv i noen arter av dyr gjennom avling av utrydningstruede arter. Dette er en veldig viktig ting innenfor det med dyr i reiselivet, synes det er kjempebra at vi holder liv i så mange dyrearter som vi overhodet kan, det øker sjansen for at vi beholder en balanse i verdens næringskjede. Grunnlaget til at dette knytter inn i reiselivet er det faktum at de dyrene som vi avler for å holde arten i live er som regel i dyrehager.

En negativ side ved avling i fangenskap er at i noen tilfeller er det vanlig at dyrene som blir avlet ender opp med å bli satt på fremstilling slik at folk kan oppleve baby dyr, altså baby bjørner og baby tigre og så videre. I noen tilfeller i verden ender de opp med å avlive disse dyrene fordi de ikke har samme verdi etter de har blitt voksne dyr, dermed ender noen dyreparker opp med å vise null respekt for dyrevelferd i det heletatt.

[\(https://www.underholdningsdyr.no/fakta/zoo/overskuddsdyr/\)](https://www.underholdningsdyr.no/fakta/zoo/overskuddsdyr/)

Hvaler i turisme er ofte et tema som blir snakket om, det omhandler at det ikke alltid er bestemt om det er etisk rett å bruke hvaler for profitt som en del av underholdning for turister. Hval safari er vanlig i flere deler av verden og har en tendens til å ikke alltid egne hvalene selv, men heller menneskene som styrer hvalsafari. (Markwell et al., 2022, s.76).

Det er stor forskjell mellom når hvaler er i naturlig habitat under hvalsafari og når det er hvaler i akvarium. (Markwell et al., 2022, s.76) Akvarier hjelper ved at de ikke «forstyrrer naturlige dyrelivspopulasjonen og dermed minimaliserer de negative innvirkningene som de har miljøet rundt seg.» (Markwell et al., 2022, s.76). Dette er jo et positivt aspekt av dyrelivs turisme i forhold til hvaler, men det negative aspektet med hvaler i akvarier er at flere av hvalene som er der har på et tidspunkt blitt satt i fangenskap fra naturen og har blitt satt på visning for underholdning derifra. (Markwell et al., 2022, s.76) Man får en «up close and personal» (Markwell et al., 2022, s.76) opplevelse med dyrene i akvarier hvor de har hovedfokus i underholdning med disse hvalene hvor man får erfaring og innblikk i hvordan disse dyrene tenker og oppfører seg (Markwell et al., 2022, s.76). Gjennom utviklingen av hvaler i turisme har man funnet ut at på papir så sies det at man får et pedagogisk innblikk i hvordan hvaler er, men det er ikke helt sant. Det er bevis på at selv om det skal være et pedagogisk fokus i akvarier om hvaler og delfiner, så er det kanskje overfladisk og lite informerende som man kanskje skulle ønske og dermed er ikke så pedagogisk som man skulle ønske. Dette skaper en falskhet blant akvarier sin informasjon, som kan føre til skading av naturlige interaksjoner med disse dyrene og kan ødelegge for naturlige omgivelser.

Det er viktig å informere om alle aspektene ved hvaler i turisme, disse dyrene har veldig høyt intellekt og burde bli behandlet som om de har det også.

Bjørner i reiselivet er likt hvaler på mange måter ved at de også er normalt å oppleve i sine naturlige omgivelser gjennom safari eller bjørneskikking. Dette er ikke en god ting siden man kanskje vil se bjørner i sitt naturlige habitat i Alaska for eksempel, hvor turister kanskje ser en brun bjørn med 3 barn for underholdning, men det de ikke vet er at om de blir oppdaget av bjørnen kan det ha katastrofale konsekvenser for både dyrene og dem selv. (Gale & Hill, 2009, s 109)

Bjørn er kjent for å være ekstremt aggressive om de føler at de eller barna deres er truet dermed kan det medføre til at turistene kan bli skadet og angrepet eller at bjørnene får en unødvendig mental påkjennelse.

Alaska er kjent for å være verdens største bjørnehabitat, der bor det 70% av alle brunbjørner i hele Nord Amerika. (Gale & Hill, 2009, s 109) Det som skiller hvalsafari og bjørnesafari er at bjørnesafari er gjerne litt lettere å gjøre uten at man er i direkte kontakt med dyrene, siden bjørner blir fort aggressive når de blir møtt av mennesker er det lurt å holde avstand til dem. (Gale & Hill, 2009, s 110). Bjørn safari har veldig god oppfølging av arbeidere som jobber med dette slik at det blir en best mulig opplevelse for turistene og dyrene uten at de ødelegger de naturlige omgivelsene til bjørnene. (Gale & Hill, 2009, s. 110).

Diskusjon og konklusjon

Er dyrs møte med turismen skadelig, eller kan det ha positive aspekter?

Datainnsamlingen min viser at det er ja til begge deler, det er ingen side av saken som er mer rett enn den andre, husk på det at der alltid flere sider om samme sak. I flere tilfeller hvor man kan se dyr i sitt naturlige habitat gjennom turisme kan det ende opp med at mennesker kan skape ubalanse i naturen, På andre siden kan mennesker være med i å holde dyrearter i live ved å avle dem videre og verne livet til disse dyrene.

Hva skiller god og dårlig turisme som inkluderer dyr?

God turisme som inkluderer dyr, er turisme som klarer å verne dyrene fra noen form for dyrevernsbrudd. Det vil si at dyrene får alt det de trenger for at de skal ha det bra, at de får hjelp når det trengs og at de aldri skal bli utsatt for noe som er ute av deres kontroll. Turisme som inkluderer dyr, skal da ha hovedfokus i at dyrene skal ha det bra og vise det tydelig til alle som er inkludert.

Dårlig turisme som inkluderer dyr kan variere mye, men rett og slett brudd på dyrevernsregler er nok det viktigste. At folk utnytter dyrene som er i turismen eller blir behandlet som et middel for å tjene penger og ikke noe mer enn det er dårlig form for turisme.

Selv om mye av det som blir skrevet om dette temaet er vanskelig å fordøye om du har mye sympati for dyr, er det veldig viktig å meddele informasjon om dyr i reiselivet. Det er kanskje vanskelig å få høre hvor brutalt det kan være for dyr i fangenskap i dyreparker og akvarium, så kan du trøste deg selv med at det er mer sjeldent at dyr blir behandlet dårlig enn at de blir behandlet med omhu og med dyreverns i baktanken.

Det er mange positive og negative sider ved dyr i reiselivet og man kan ikke gjøre noe annet enn å trekke egne konklusjoner om hva man føler om dyr i reiselivet. Gjennom dine egne konklusjoner kan man gjøre sitt beste med å få dyr til å føle seg så bra som man overhodet kan når man reiser til steder hvor dyr er til stede og gjøre livet for dyr så behagelig som mulig når man er ute og reiser.

Hvaler i turisme har både negative og positive aspekter ved seg, på en side tar man vare på og utvikler verdensbilde på disse dyrene, på en annen side så kan man ødelegge de naturlige omgivelsene til dyrene gjennom hvalsafarier. Dette er ikke bærekraftig for fremtiden for disse dyrene fordi det kan føre til utrydning av naturlige habitat med hvalene dermed føre til utrydning. En annen vinkling kan være å øke bevisstheten om dette til offentligheten slik at det kan bli gjort på en mer bærekraftig måte for å bevare økoturisme. Gjennom støtte av lokale virksomheter som driver med hvalskikking skaper man økonomiske framdrifter for lokale folk, som igjen kan øke velferden til hvalene siden virksomheten har mer penger å gi til videreutvikling av dyrenes velferd (Markwell et al., 2022, s.77)

Dyrelivsturismen er en stor del av turisme generelt, det er såpass stor andel av turisme at det er sjeldent at man reiser et sted uten at det er en form for dyr i bilde. Veldig mange er glad i å se dyr når de reiser til forskjellige deler av verden, og vil gjerne oppleve lokale dyreliv. Dermed er det en ganske stor industri for underholdning som tar i bruk dyr.

Det finnes eksempler hvor dyr blir behandlet helt feil, for eksempel i Thailand hvor de doper ned tigre for at folk skal ta bilder med dem. Dette er noe de gjorde før, men har blitt bedre på grunn av dyreaktivistene som har stått imot ned doping av dyr. Dette burde mennesker se at er helt feil og burde stoppe helt med, det burde være straffbart at organisasjoner og virksomheter driver og piner dyr for underholdning. Dette er ikke bare brydd på rettighetene for disse dyrene, det er også moralsk feil.

Bjørn safari er nok den form for dyreliv i reiselivet som er mest egnet for alle parter, der dyrene får bli opplevet og at dyrevelferden blir opprettholdt gjennom hele opplevelsen.

Litteraturliste

Dybsand, H. N. H. (21.3/2021). *Participant Experiences in Wildlife Watching Tourism* [Doktorgradsavhandling]. Norges miljø- og biovitenskapelige universitet NMBU. (Dybsand, 2022,s.)

Markwell, K., Fennel, D. A., Burns, G. L., Bone, J. & Bone, K., Wearing, S. & Jobberns, C., Lovelock, B., Higham, J. & Neves, K., Ventre, J. & Jett, J., Wiener, C. S., Cohen, E., Ratamäki, O. & Peltola, T., Newsome, D., Mkono, M., Lemelin, R. H., Pegas, F. de V., Skibins, J. C. & Gretzel, U. & Hardy, A. (2015). *Aspect of tourism: Animals and tourism: Understanding Diverse Relationships* (67 utgave.). Channel View Publications. (Markwell et al., 2022, s.)

NOAH (2022, 15.05). *For dyrene i underholdning*. Underholdningsdyr. Hentet 15.05/2022 fra <https://www.underholdningsdyr.no/> (NOAH, 2022)

Dyrebeskyttelsen Norge (2022, 15/05). *Dyrevelferd*. Dyrebeskyttelsen. Hentet 15.05/2022 fra <https://www.dyrebeskyttelsen.no/dyrevelferd/> (Dyrebeskyttelsen Norge, 2022)

Knutsen, M. (2021,1.08). *Utrydningstruende tigere fikk koronavirus*. NRK, <https://www.nrk.no/norge/utrydningstruede-tigere-fikk-koronavirus-1.15594499> (Knutsen, 2021)

Sunarto, S., Kelly, M. J., Parakkasi, K., Klenzendorf, S., Septayuda, E., & Kurniawan, H. (2012). Tigers need cover: multi-scale occupancy study of the big cat in Sumatran forest and plantation landscapes. *PloS one*,7(1), e30859. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0030859> (Sunarto et al., 2012,s.)

Gale, T. & Hill, J. (2009). *Ecotourism and Environmental Sustainability* (første utgave.). Routledge. (Gale & Hill, 2009, s)